

Kela|Fpa

Ajankohtaista Kelasta ja tulevien lakiuudistusten toimeenpanosta

Työikäisten sote-palvelujen ja aikuissosiaalityön tietoorumi

11.12.2023

Marja-Leena Valkonen

Lakiuudistusten toimeenpano

Toimeentulotukilain 7 a §:n uudistaminen

- Lainmuutos tulee voimaan 1.4.2024 alkaen.
- Kelan näkemyksen mukaan esityksessä tuodaan pääosin Kelan vakiintunut soveltamiskäytäntö lain tasolle.
 - Erityiset perusteet hyväksyä asumisnormit ylittävät kustannukset säilyvät pääosin ennallaan.
 - Merkittävin muutos on, että asuinpaikkakunnalla ei ole saatavilla edullisempaa asuntoa, ei ole enää erityinen peruste.
- Toinen merkittävä muutos on harkinnan poistuminen vähäisen määrän (5 %) osalta. Jatkossa asiakas ohjataan etsimään edullista asuntoa ja asumismenot kohtuullistetaan määräajan jälkeen.
- Asiakasta ohjataan etsimään asuntoa laajemmalla alueella kuin asuinkunnastaan myös lähialueilta.
- Asiakkaalle annetaan 3 kk:n määräaika edullisemman asunnon hankkimista varten.
 - Asumismenot huomioidaan täysimääräisinä.

Toimeentulotukilain 7 a §:n uudistaminen

- Perustellusta syystä määräaika jatketaan, jos asiakkaan olosuhde ja tilanne ovat sellaisia, että määräaika ei voida pitää riittävänä (vakava ohimenevä kriisitilanne, erityisiä vaikeuksia löytää edullisempaa asuntoa).
 - Asiakkaan tulee hakea aktiivisesti asuntoa ja hänen on osoitettava hakeneensa edullisempaa asuntoa kaikin käytettävissä olevin keinoin.
- Eesityksen mukaan asumisnormeista säädetään jatkossa asetuksen tasolla. Tämä tulee selkeyttämään kohtuullisten asumismenojen arvioimista.
- Lakimuutoksen myötä yhä useampi asiakas ohjataan etsimään edullisempaa asuntoa.

Toimeentulotukilain 7 a §:n uudistaminen

- Nykyisellään noin 56 800 perhettä asuu niin, että vuokra-asunnon asumismenot ylittävät asumisnormin.
 - Näistä yli 40 000 perheen asumismenot huomioidaan kuitenkin tällä hetkellä kokonaisuudessaan.
 - Noin 15 000 perheessä menot on huomioitu kokonaisuudessaan sillä perusteella, että menot ylittävät normin vähäisellä määrällä.

Yleisen asumistuen muutokset vuonna 2024

Tuen korvausprosentti	Perusomavastuu	Kuntaryhmät
Tuen korvausprosentti pienenee nykyisestä 80 prosentista 70 prosenttiin. Voimaan 1.4.2024 alkaen.	Tulojen vaikutusta tuen määrään kiristetään nykyisestä 42 prosentista 50 prosenttiin. Aikuisen ja lapsen kertoimia perusomavastuukaavassa muutetaan. Voimaan 1.4.2024 alkaen.	Helsinki yhdistetään samaan kuntaryhmään Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kanssa, joten enimmäisasumismenot Helsingissä pienenevät. Voimaan 1.4.2024 alkaen.
Ansiotulovähennys	Omistusasunnot	Käsittelytilanne
Ansiotulovähennys poistuu. Voimaan 1.4.2024 alkaen.	Oikeus saada yleistä asumistukea omistusasuntoon poistuu. Voimaan 1.9.2024 alkaen.	Hallitus antoi lakiesityksen eduskunnalle 12.10.2023. Eduskunnan odotetaan hyväksyvän muutokset loppuvuoden aikana.

Työttömyysturvamuutokset vuonna 2024

Ostavastuu-aika	Lomakorvauksen jaksotus	Suojaosa
Ostavastuu-aika palautuu viidestä päivästä seitsemään päivään. Voimaan 1.1.2024.	Kokoaikaisen työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus siirtää työttömyysetuusoikeuden alkamisajankohtaa. Voimaan 1.1.2024.	Työttömyysetuuden sovittelun 300 euron suojaosa poistuu. Voimaan 1.4.2024.
Lapsikorotus	Työssäoloehto	Käsittelytilanne
Alaikäisten lasten huoltajille maksettava työttömyysetuuden lapsikorotus poistuu. Voimaan 1.4.2024.	Työttömyyspäivärahan edellytyksenä oleva työssäoloehto muuttuu tuloperusteiseksi ja pitenee 12 kuukauteen. Voimaan 2.9.2024.	Hallitus antoi lakiesityksen eduskunnalle 12.10.2023. Eduskunnan odotetaan hyväksyvän muutokset loppuvuoden aikana.

Asumisen normit

Asumisen normit vuodelle 2024

- Asumisnormeista on korotettu normit, jotka olivat "miinuksella" suhteessa perustoimeentulotuksessa (2022) keskimäärin ilmoitettuihin vuokriin.
- Korotuksen määrä riippuu ylityksen suuruudesta.
 - Ylitys 1 e-19 e -> 3 % korotus
 - Ylitys yli 20 e -> 5 % korotus
- Kun vähäinen ylitys poistuu lainmuutoksen myötä, harkinta kapenee asumismenojen huomioimisessa. Näin ollen korotuksia tehtiin enemmän kuin aiempina vuosina, jotta normit vastaisivat kunnan vuokratasoa mahdollisimman hyvin.

Kuntia, joiden normeja korotetaan on noin 200.

Korotusten ajankohdat

- Uudet asumisnormit otetaan käyttöön 1.4.2024 alkaen lainmuutoksen yhteydessä. Normit julkaistaan kela.fi:ssä jo aikaisemmin.
 - Asetus toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä tulee voimaan silloin.
 - Vähäinen harkinta (5 %) poistuu.
- Vesinormi nousee 1.1.2024 alkaen.
 - Uusi normi on 26,40 e/hlö/kk.
 - Kiinteä vesimaksu hyväksytään todellisen suuruisena, koska asiakas ei voi vaikuttaa sen määrään.
- Taloussähkö- ja kotivakuutusnormeihin ei tule muutoksia.

Perusosan alentaminen

Jatkuvaluonteiset laiminlyönnit

Asiakas on toiminut niin, ettei työtä tai julkista työvoimapalvelua ole voitu tarjota.

1. Asiakas ei ole ilmoittautunut TE-palveluihin työmarkkinoiden käytettävissä olevaksi työttömäksi työnhakijaksi, vaikka hänellä olisi siihen velvollisuus.
2. Asiakas on jatkanut pidempiaikaisesti kannattamatonta yritystoimintaa, vaikka hän ei pysty turvaamaan toimeentuloaan samalla.
3. Asiakas on jatkanut päätoimisia opintoja, vaikka hän ei pysty turvaamaan toimeentuloaan ensisijaisilla etuuksilla tai muulla tavalla (esimerkiksi omat varat, ansiotulot, opintotuki tai työttömyysturva).

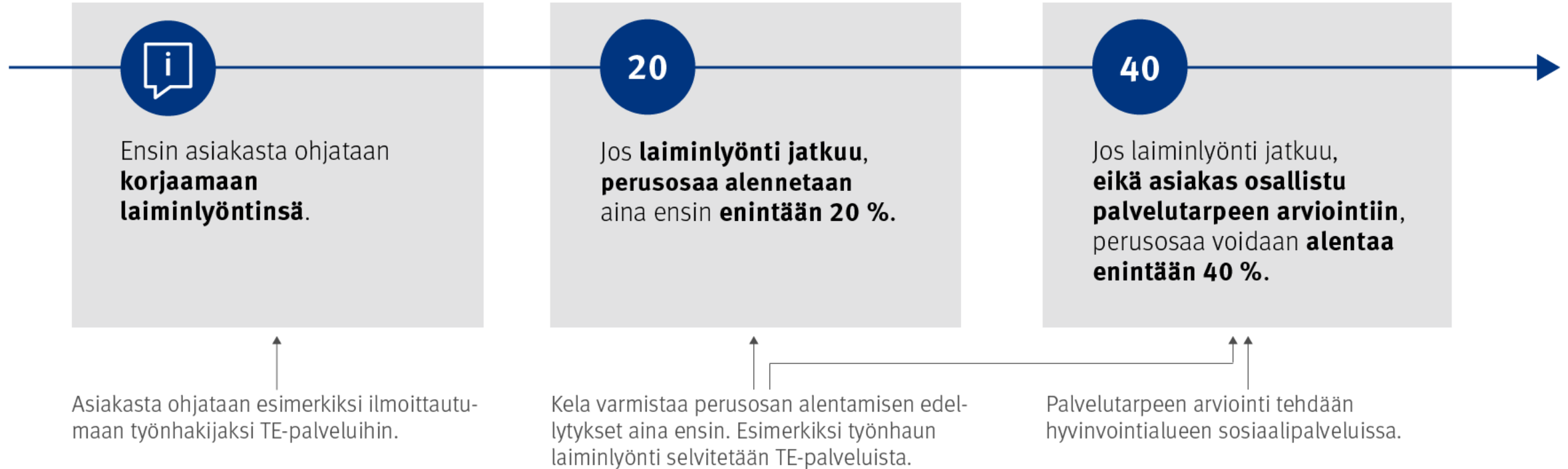
**Käynnistetty 23.8.2023
alkaen 1.1.2023 voimaan
tulleen toimeentulotukilain
muutosten mukaisena.**

**Perusosan alentaminen voi
olla kestoaltaan enintään 2 kk
laiminlyönnistä lukien.**

**Kesto lasketaan
laiminlyönnin ajankohdasta.**

Perusosan alentamisen prosessi

Asiakas on toiminut esimerkiksi niin, ettei työtä tai julkista työvoimapalvelua ole voitu tarjota. Hän on esimerkiksi laiminlyönyt velvollisuutensa ilmoittautua työnhakijaksi TE-palveluihin.

Asiakas voi ottaa kantaa perusosan alentamiseen aina ennen alentamista. Hyvinvointialue voi antaa perusosan alentamisen harkintaa varten tietoja asiakkaan tilanteesta. Perusosaa ei alenneta, jos se on kohtuutonta tai se vaarantaisi välttämättömän toimeentulon. Jos asiakas korjaa laiminlyönnin, perusosaa ei alenneta.

**Kela tarvitsee tiedon,
- onko palvelutarpeen
arviointiin varattu aika ja
- onko asiakas
osallistunut hänelle
varattuun palvelutarpeen
arviointiin.**

**Kela ohjaa asiakkaan
hyvinvointialueelle
palvelutarpeen arviointiin
toimeentulotuen
perusosan alentamisen
yhteydessä
- [tiedote](#) 21.8.2023.**

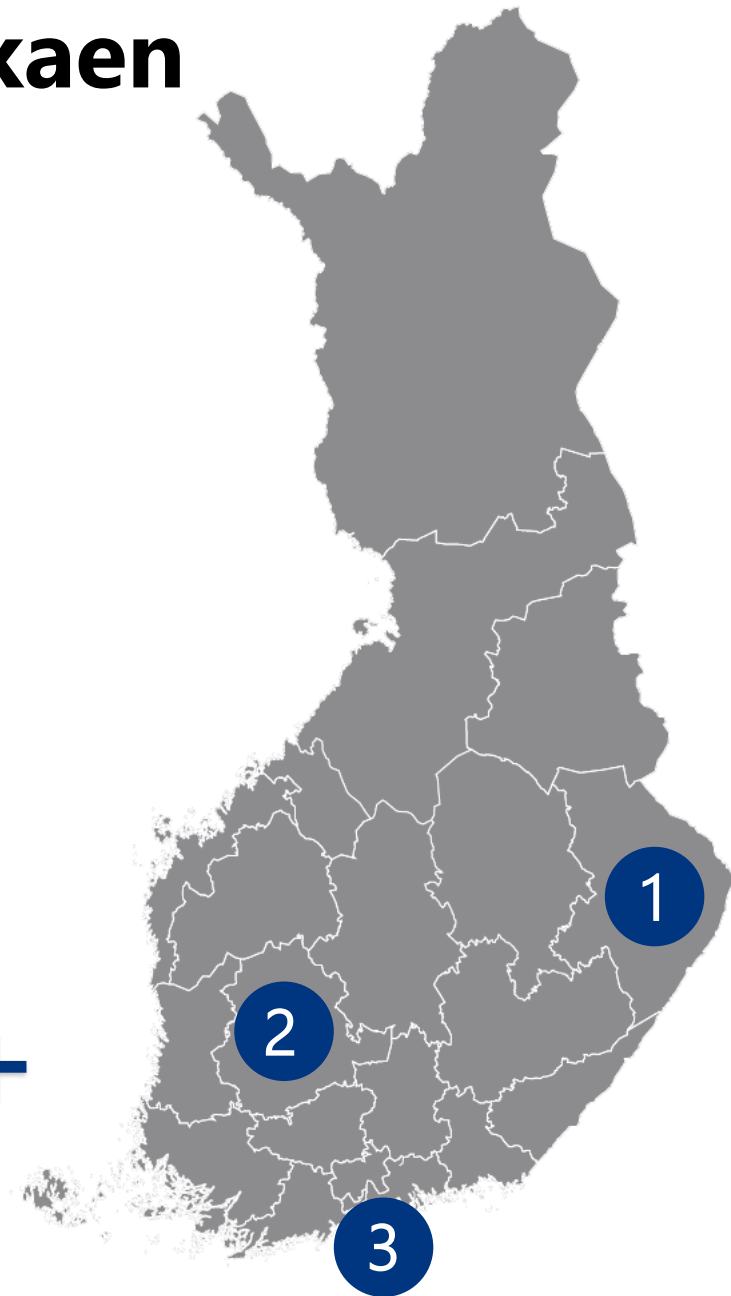
- Jos asiakas jatkaa laiminlyöntiään, perusosaa voidaan alentaa enintään 40 %. Ennen tätä Kela ohjaa asiakkaan varaamaan ajan hyvinvointialueen sosiaalipalveluihin palvelutarpeen arviointia varten.
- Kela käsittelee palvelutarpeen arviointiin ohjatun asiakkaan toimeentulotukihakemuksen lakisääteisessä 7 arkipäivän määräajassa.
- Kun asiakas odottaa pääsyä palvelutarpeen arviointiin, Kela voi alentaa perusosaa enintään 20 prosentilla.
- Kun asiakas osallistuu palvelutarpeen arviointiin, lähtökohta on, että perusosaa ei alenneta.
- Hyvinvointialue voi antaa perusosan alentamisen harkintaa varten tietoja asiakkaan tilanteesta.

Tietopyynnöt kokeilu

Tietopyynnöt kokeilu 9.10. alkaen hyvinvointialueet - Kela

1. Siun sote (Pohjois-Karjalan hyvinvointialue)
2. Pirkanmaan hyvinvointialue
3. Helsinki (pohjoinen yksikkö)

Kela +

**Kelmun kehittämistä:
Yhteisten asiakkaiden
arjen helpottamiseksi
ja asiakaskokemuksen
parantamiseksi.**

Tietopyynnöt-toiminto

Kelalainen lähettää tietopyynnön, jos perustoimeentulotukihakemuksen ratkaisemisessa tarvitaan tietoja hyvinvointialueelta.

Hyvinvointialue vastaa tietopyyntöön Kelmussa.

Tietopyyntöjen aiheet 9.11. alkaen:

- Sosiaalihuollon lausunto
 - Asumismenojen kohtuullisuus
 - **Muiden perusmenojen kohtuullisuus**
 - Perusosan alentaminen
 - Päätöksen kiireellisyys
 - Muu lausunto
- Selvitys täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta
- Tieto palvelutarpeen arvioinnista
- Muu selvitys
- Monialaisen yhteistyön tarve